

Podejście do budowy wariantów planistycznych

07.10.2026

Przegląd i aktualizacja planów zarządzania ryzykiem
powodziowym w 3. cyklu planistycznym. Nr projektu:
FENX.02.04-IW.01-0025/24

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

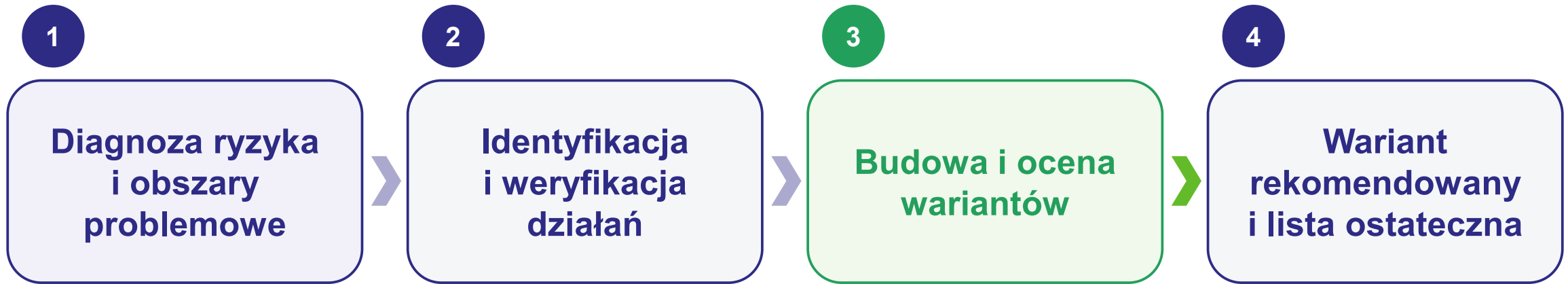
Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Państwowe
Gospodarstwo Wodne
Wody Polskie

Gdzie warianty są w procesie aktualizacji PZRP?

Warianty są pomostem między diagnozą ryzyka a programem działań.

Wariant to strategia, nie lista inwestycji

Porównujemy strategie, nie obiekty.

Punkt wyjścia: problem, dane i działania

Dane umożliwiające ocenę i modelowanie

- 1 Lokalizacja** powiązanie z obszarem problemowym
- 2 Zakres** opis działania i jego funkcji
- 3 Parametry** wystarczające do odwzorowania
- 4 Koszt i czas** dane do dalszych analiz

Bazowa lista: działania A–D •
lista E tylko po uzgodnieniu i w razie potrzeby

DZIAŁANIA → Identyfikacja w oparciu o wstępną listę działań

LISTA
"A"

Przegląd i weryfikacja **listy działań w II cyklu PZRP**

LISTA
"B"

Przegląd i weryfikacja **listy działań Programu Planowanych Inwestycji w Gospodarcie Wodnej PGW WP (PPI)**

LISTA
"C"

Przegląd i weryfikacja **listy działań innych dokumentów planistycznych** w gospodarce wodnej

LISTA
"D"

Lista działań zgłoszonych w wyniku ankietyzacji innych niż Wody Polskie podmiotów odpowiedzialnych za elementy zarządzania ryzykiem powodziowym

"A"+"B"+"C"
+ "D"

- WSTĘPNA LISTA DZIAŁAŃ

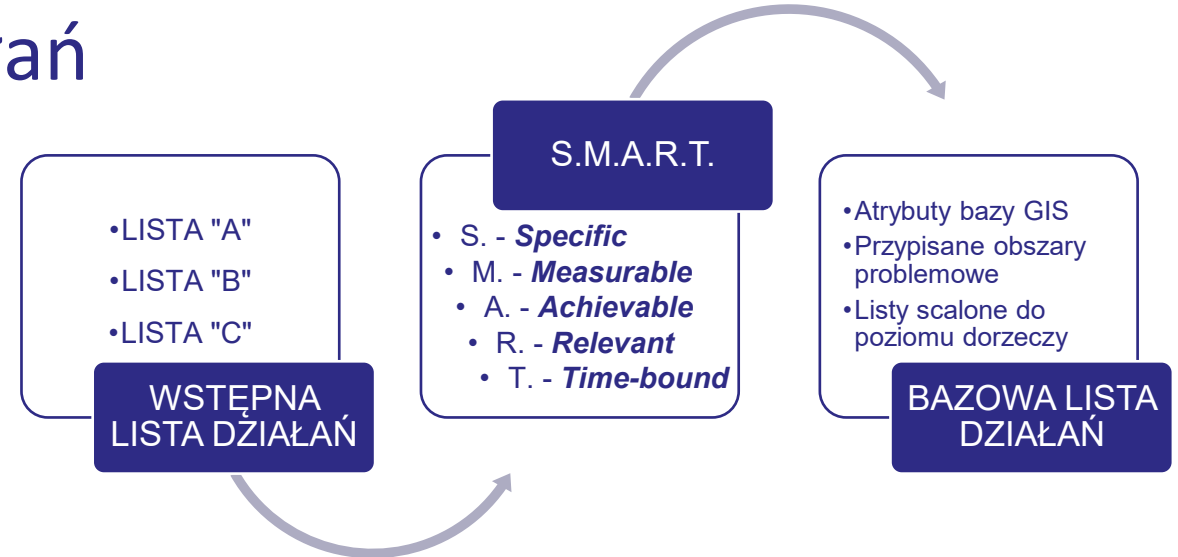
LISTA
„E”

- Lista działań sformułowana przez Wykonawcę aPZRP w przypadku niewystarczającej listy działań do sformułowania wariantów planistycznych,
- Działania nie były wskazywane we wcześniejszych listach,
- Lista uzgodniona i zaakceptowana przez Zamawiającego.

Metodyka budowania listy działań

S.M.A.R.T

Weryfikacja wstępnej listy działań

S. Skonkretyzowane (*Specific*) – działanie zawiera odpowiedź na pytania: co się chce osiągnąć i gdzie, jaki jest powód realizacji działania, kto to robi.

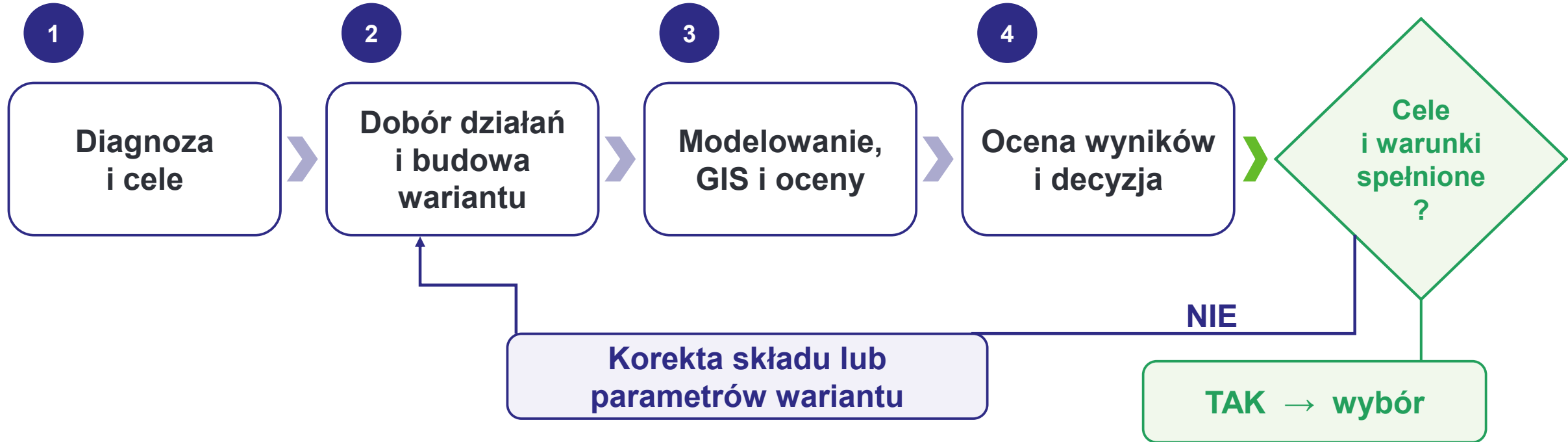
M. Mierzalne (*Measurable*) – działanie ma przypisane efekty jakie przyniesie po wdrożeniu oraz miary kontroli osiągnięcia tych efektów.

A. Osiągalne (*Achievable*) – działanie ma odpowiednie środki finansowe i możliwości prawne do realizacji, a otoczenie społeczne pozwala na jego realizację.

R. Istotne (*Relevant*) – działanie jest adekwatne i ważne dla realizacji celu jaki założono osiągnąć.

T. Określone w czasie (*Time-bound*) – działanie ma określone ramy czasowe realizacji tj. musi mieć harmonogram wdrożenia (osiągnięcia celu), dla którego został opracowany.

Proces budowy wariantów ma charakter iteracyjny

Jak różnicujemy warianty?

W0

Punkt odniesienia

Stan odniesienia
i bieżące utrzymanie

stan odniesienia

Wariant „miękki”

Preferowany

Podejście mieszane,
adaptacyjne i przyjazne
hydromorfologicznie,
działania oparte na naturze
NBS (Nature-Based Solution)

działania techniczne +
nietechniczne

Wariant „twardy”

Szersza interwencja

Podejście mieszane,
dopuszczające silniejszą
ingerencję techniczną

działania techniczne +
nietechniczne

W0bis – przypadek szczególny

Warianty dodatkowe są możliwe, ale nie powinny być wyłącznie techniczne.

NATURE-BASED SOLUTIONS

Rozwiązania oparte na naturze

„Działania mające na celu ochronę, zrównoważone zarządzanie i przywracanie naturalnych lub zmodyfikowanych ekosystemów, które skutecznie i adaptacyjnie odpowiadają na **wyzwania społeczne**, jednocześnie zapewniając korzyści w zakresie dobrostanu człowieka i różnorodności biologicznej.”

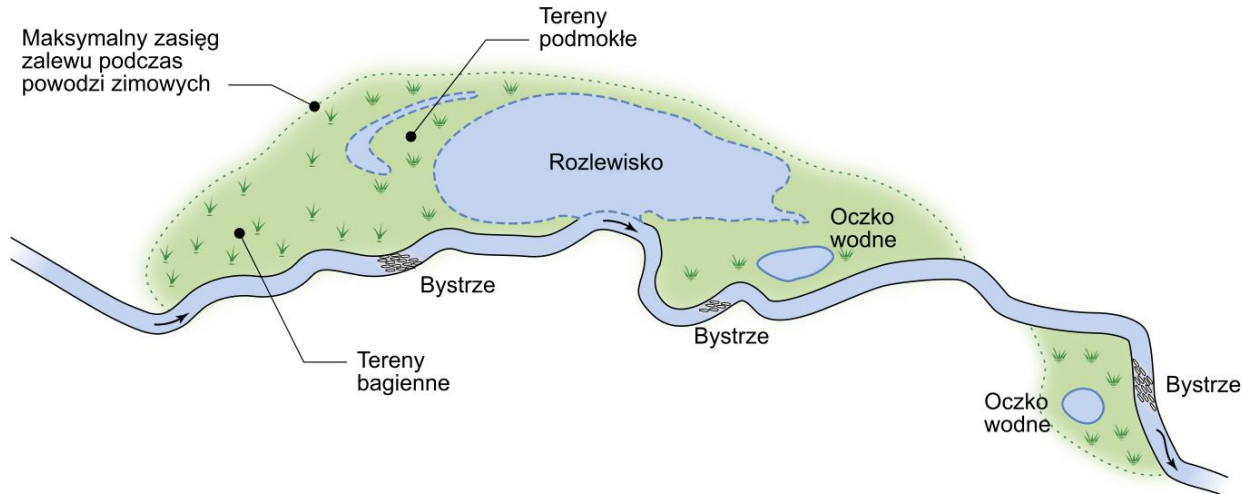
Definicja International Union for Conservation of Nature zawarta w Nature-based Solutions to address global societal challenges (IUCN, 2016)

Żyjące rozwiązania inspirowane naturą, stale przez nią wspierane i wykorzystujące ją, zaprojektowane tak, aby w sposób efektywny pod względem zasobów i elastyczny odpowiadać na różnorodne **wyzwania społeczne**, a jednocześnie przynosić korzyści gospodarcze, społeczne i środowiskowe.

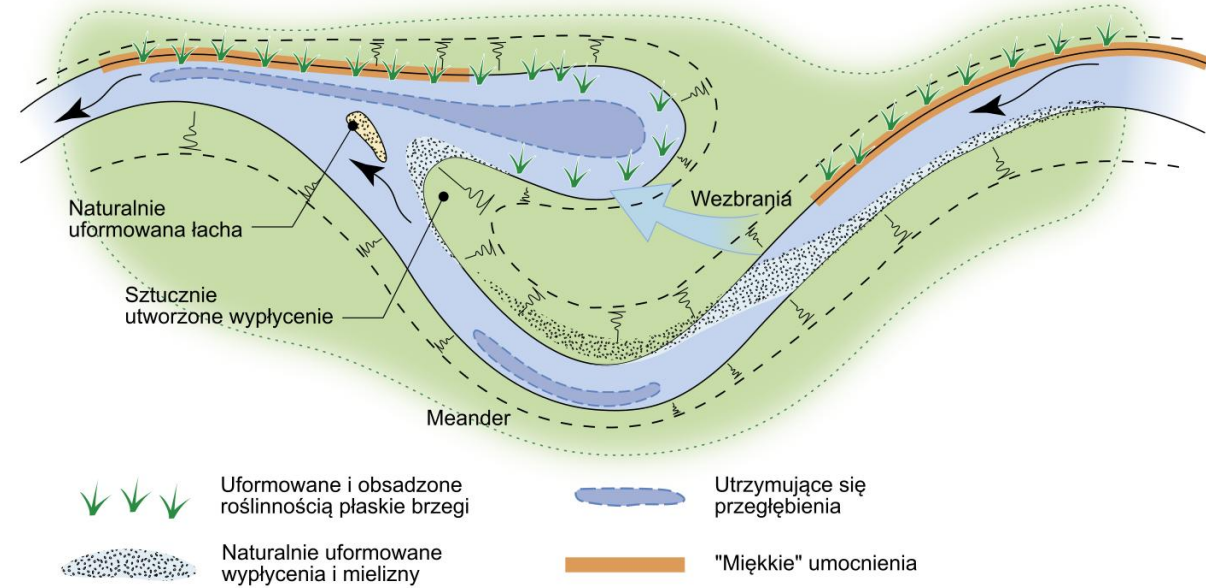
Definicja Komisji Europejskiej na podstawie (Maes i Jacobs, 2015)

NATURE-BASED SOLUTIONS

Rozwiązania oparte na naturze na ciekach

Rozlewiska

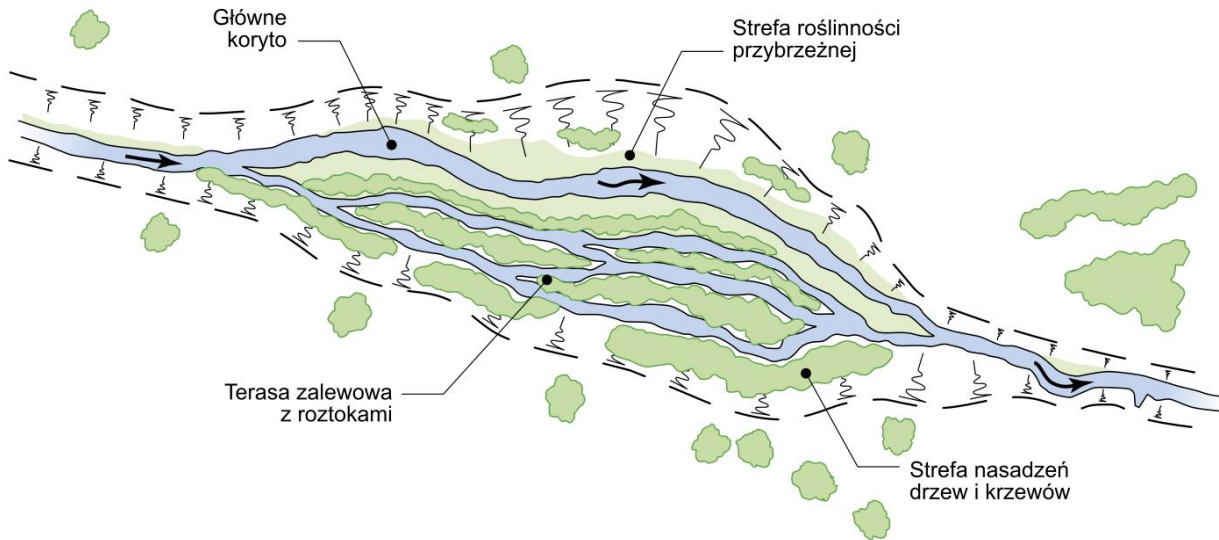

Zatoki zastoiskowe

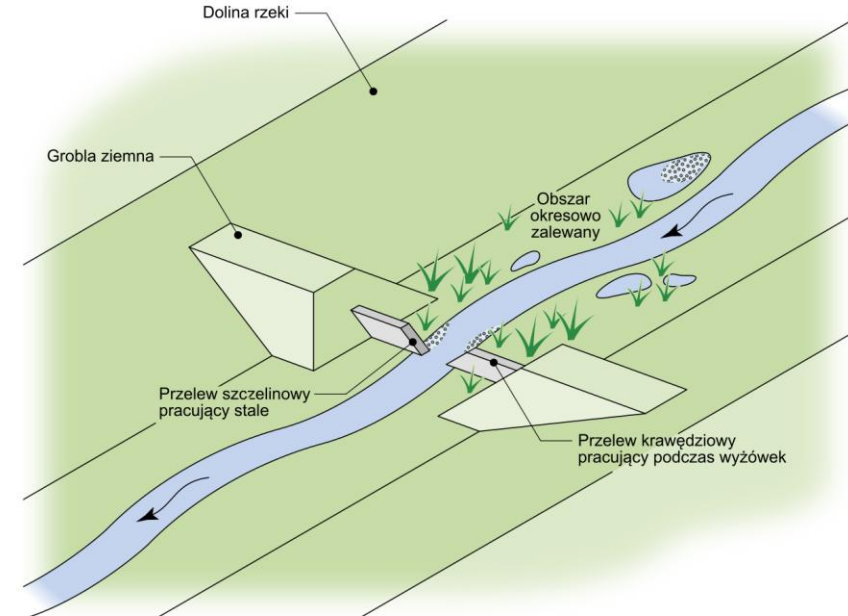
Schematy na podstawie „Przyjazne naturze kształtowanie rzek i potoków – praktyczny podręcznik” (Polska Zielona Sieć, 2006)

NATURE-BASED SOLUTIONS

Rozwiązania oparte na naturze na ciekach

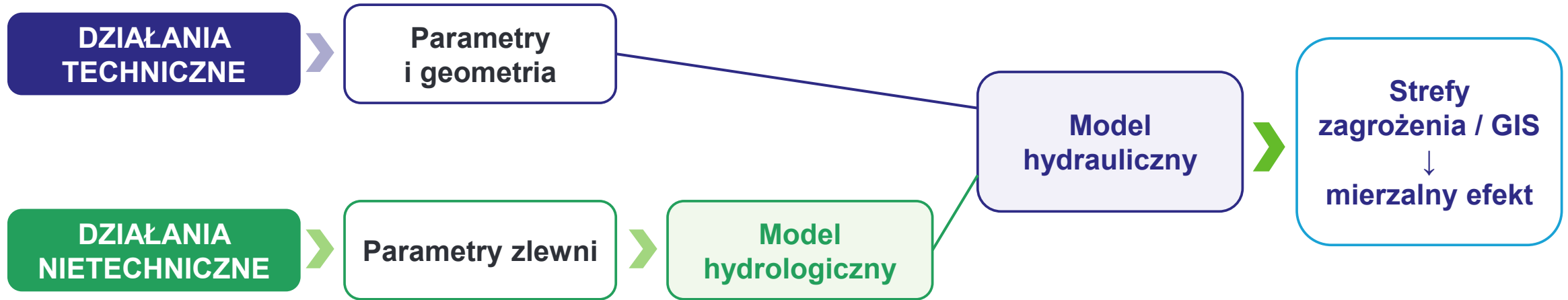
Obszary roztokowo-rozlewiskowe

Bystrza i spowalniacze odpływu

Schematy na podstawie „Przyjazne naturze kształtowanie rzek i potoków – praktyczny podręcznik” (Polska Zielona Sieć, 2006)

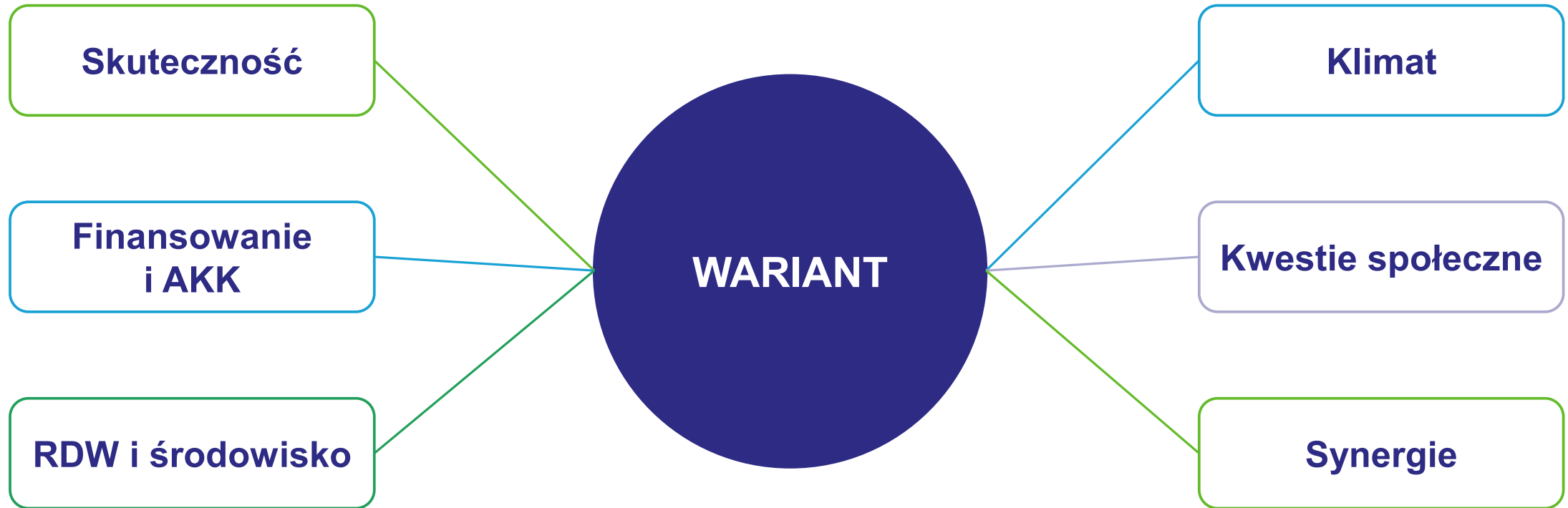
Od działania do mierzalnego efektu

Porównanie względem W0

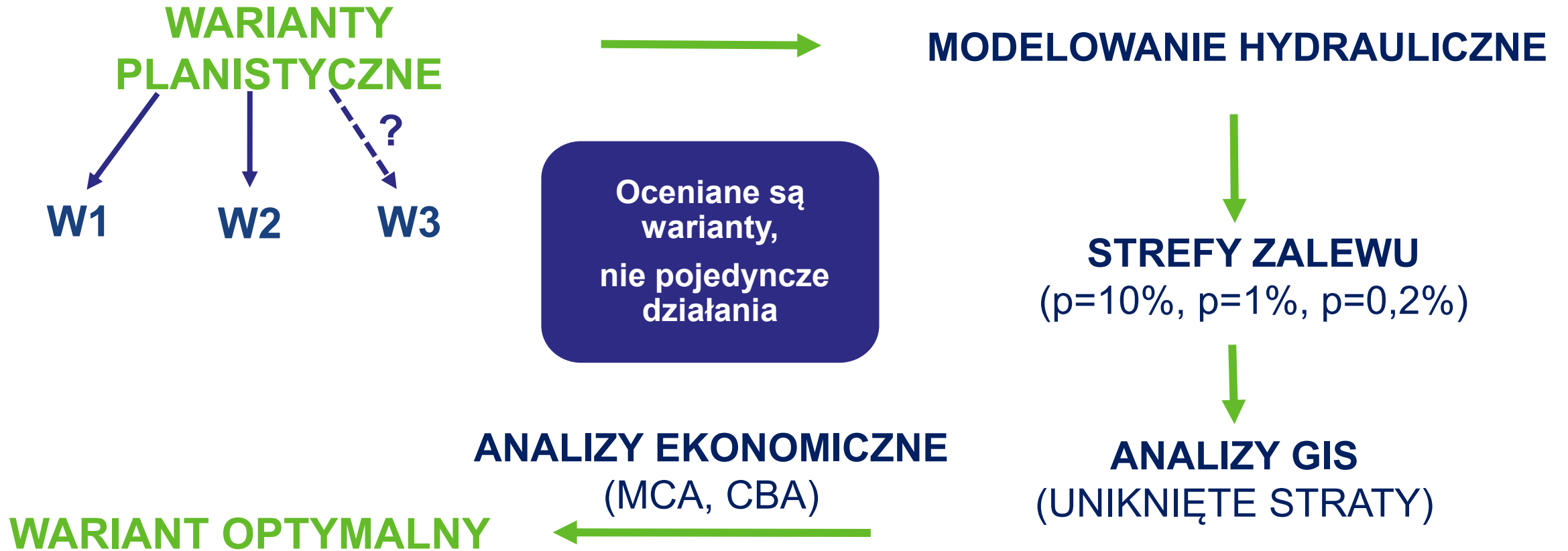
Efekt: zmiana zagrożenia i ryzyka względem W0.

Porównanie wariantów jest wielowymiarowe

Wspólne kryteria • porównanie względem W0 • bez jednego „decydującego” wskaźnika

Proces wyboru wariantu optymalnego

Od AKK do wariantu optymalnego

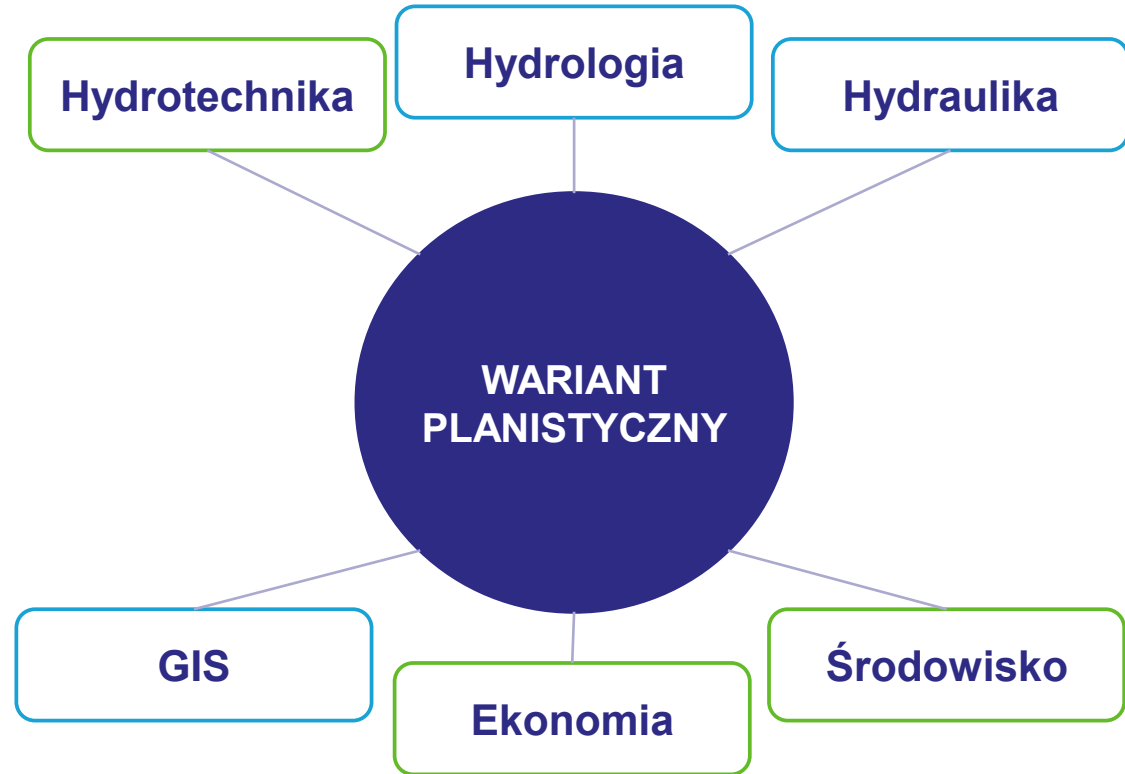

Weryfikacja wspiera ocenę wariantu i priorytetyzację działań.

Co to oznacza dla zespołów projektowych?

W pracy nad wariantem potrzebne są:

- ✓ kompletne i spójne dane
- ✓ modelowalność działań
- ✓ współpraca branżowa
- ✓ interpretacja skutków
- ✓ gotowość do iteracji

Współpraca bez formalnej hierarchii

Pięć zasad dobrego wariantu

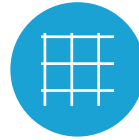
ZLEWNIOWY

odpowiada
na problem

MIESZANY

łączy różne
działania

MODELOWALNY

ma dane
i parametry

PORÓWNYWALNY

oceniany
względem W0

UWZGLĘDNIAJĄCY ZMIANY

warunków
klimatycznych

Dobry wariant planistyczny nie jest największym zestawem inwestycji, lecz najlepiej uzasadnioną strategią redukcji ryzyka w zlewni, uwzględniającą zmianę warunków klimatycznych.

STOP
POWODZI

Dziękujemy za uwagę

www.powodz.gov.pl

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Państwowe
Gospodarstwo Wodne
Wody Polskie